

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И АКРЕДИТАЦИЯ

НАОА е пълноправен член на Европейската асоциация за осигуряване на качество във висшето образование

European Quality Assurance
Register for Higher Education

НАОА е пълноправен член на Европейския регистър по осигуряване на качеството на висшето образование

КРИТЕРИАЛНА СИСТЕМА

ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ

НА

ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

Юни 2011

С о ф и я

НАОА, в качеството си на единствения държавен орган, който е упълномощен да се произнася относно оценката и акредитацията на висшите училища и академичния капацитет и като уважаван член на европейската организация на сродните агенции (ENQA) е призвана да работи непрекъснато за постигане на високо качество на висшето образование в Република България.

Въз основа на натрупания през годините опит, във връзка със започващия нов национален цикъл на институционални акредитации и след обстойни консултации с водещи специалисти от Германия и Франция по оценка и акредитация НАОА разработи и обнови съществено критериалната система за институционална акредитация на висшите училища, която като продължава верните насоки в досега действащата система се подчинява на нова, значително по-ефикасна философия и наред с това предлага редица нови възможности.

Висшите училища, както и членовете на експертните групи вече ще съставят своите доклади на основата на преценката на разгърнатата структура от показатели, за всеки от които е посочено в какъв вид се търси, къде се търси и в какъв диапазон се оценява в рамките на крайната оценка на висшето училище. Като запазва и увеличава ролята на експертната оценка в процеса на институционалната акредитация, предлаганата критериална система заедно с това намалява съществено субективния елемент в досегашните преценки, който неизбежно се появяваше при отсъствието на ясно дефинирани и достатъчно детайлно диференцирани показатели за оценка на съответната сфера.

Друг нов момент е, че наред с традиционните три сфери се въвежда четвърта, относно конкурентната способност и адаптивността на висшето училище в неговата среда. Освен това, за да се отчете спецификата на висшите училища, сферата „Изследователска дейност на висшето училище“ се декомпозира така: „Научноизследователска дейност на висшето училище“ и „Научноизследователска, художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност на висшето училище“.

Основните контролирани сфери имат вече различно относително тегло, което варира от 15 до 30 единици в скала от 100 единици, като показателите следват на свой ред тази логика и всеки един от тях има собствено относително тегло, което се движи в точно определени граници.

НАОА възнамерява да разпростре този опит и върху програмните акредитации, за да постигне стратегическата си цел – да обедини тези различни акредитации в една обща процедура с обща критериална база. Публикуваната тук критериална система е крачка в това перспективно, според нас, направление в развитието на висшето образование в Република България.

Критериалната система е приета на заседание на Акредитационния съвет на НАОА на 16 юни 2011 г.

I. Стартиране на процедурата:

Процедурата започва на основание искане, съгласно чл. 81, ал. 1, т.1 от ЗВО и представен от висшето училище доклад самооценка, съдържащ и количествена информация по смисъла на чл. 77, ал. 2 на същия закон.

II. Провеждане на процедурата:

Процедурата се осъществява в рамките на определения от закона срок, след провеждане на нормативно установената сума по процедурата.

При посещението си в оценяваната институция експертната група, определена от Акредитационния съвет на НАОА, установява изпълнението на изискванията към висшето училище за академичен състав на основен трудов договор и за необходимата материална база, съгласно чл. 83, ал. 4 от ЗВО. Проверяват се декларациите по приложение 1.

Ако висшето училище удовлетворява горепосочените изисквания, се пристъпва към прилагане на оценяващите критерии.

III. Оценяване:

Експертите използват два вида оценяване: количествено и експертно.

Количественото измерване е посочено в таблицата за оценяване при институционална акредитация на висше училище (например 3.2.2.1.).

В случаите, когато не може да се приложи количественото оценяване, експертите се произнасят по един от следните начини: *има*, *няма* или *е недостатъчно* съответствието с критериите и в зависимост от това определят точки, в рамките на предвидените за съответния показател:

- При наличност се дават максимален брой от предвидените точки;
- При отсъствие не се присъждат точки;
- При недостатъчност точките са по преценка на оценяващите.

IV. Оформяне на крайната оценка

Крайната оценка е резултат от междинните измерени стойности в колона 6 на таблицата с критериите, съобразно оценъчната скала за институционална акредитация на висшето училище.

Институционалната оценка на съответното висше училище се получава като сумата от точките в последната колона на таблицата на Критериалната система за институционална акредитация на ВУ се раздели на 10.

КРИТЕРИИ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ

НА ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ (ВУ)

Сфери на дейност	Критерии	Съдържание (характеристики) на критериите	Измерители (какво се търси?)	Къде се търси?	Измерен резултат
1	2	3	4	5	6
1. Образователна дейност на висшето училище – 30 ¹	1.1. ВУ провежда обучение в съответствие със своята образователна мисия, цели и задачи – 4	1.1.1. Има документирана мисия, цели и задачи, които са публично оповестени и на чиято основа ВУ изгражда образователната си политика, насочена към потребностите на обществото в регионален и национален мащаб – 1	1.1.1.1. Официални, институционални текстове, в които са определени ясно мисията, целите и задачите – 0.3	Мисията, целите и задачите се търсят в нормативните документи на ВУ, както и в официалната му страница в Интернет	0.3
			1.1.1.2. Годишен коментар на постигане на мисията, целите и задачите – 0.7	Коментарите се търсят в обобщаващи годишни документи, приети официално на заседания на управителното тяло на ВУ	0.7
		1.1.2. Организира обучение в избраните образователни степени (професионален бакалавър, бакалавър, магистър, доктор), форми (редовна, задочна, вечерна, дистанционна) и за повишаване на квалификацията в съответствие с поставените цели, задачи и капацитет – 3	1.1.2.1. Наличност в учебната документация за обучение на ясна връзка с обявените в смисъла на 1.1.1. мисия, цели и задачи на ВУ по начин, който отговаря на особеностите на съответното обучение – 3	Отразява се изпълнението на тази характеристика в официално приетата учебна документация за обучение	3
	1.2. ВУ провежда процедури за разработване, одобряване,	1.2.1. Има организация за разработване и одобрение на учебната	1.2.1.1. Стандарти за разработване на учебна документация (учебни планове и	Официално приети от ръководството на ВУ методически	0.5

¹ Всяко посочено число е максимално възможното за съответната сфера и критерии.

	наблюдение и обновяване на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми) – 7	документация за всички образователни степени и форми на обучение – 1	учебни програми) за обучение в застъпените образователни степени – 0.5	стандарты за учебна документация (учебни планове и програми)	
			1.2.1.2. Административен контрол по състоянието на учебната документация – 0.5	Обособени длъжности или ясно формулирани функционални задължения на част от администрацията, чието изпълнение да гарантира необходимото равнище на учебната документация	0.5
	1.2.2. Периодично се анализира и обновява действащата учебна документация, като се взема предвид студентското мнение и мнението на потребителите – 2	1.2.2.1. Анализи на учебната документация – 0.5	Официални становища относно ефикасността на учебната документация в протоколи от заседания на учебни структури във ВУ, включително и от заседания на ръководния му орган	0.5	
		1.2.2.2. Мнения на студенти и потребители – 1	Писмени следи в официалния документооборот във ВУ за мнения на студенти и на потребители относно това, което се изучава	1	
		1.2.2.3. Стандарт (процедура) на промени в учебната документация – 0.5	Официално приет ред във ВУ за промени в учебната документация Установени са регистрирани промени, които следват този ред	0.5	

		1.2.3. Има организация за функционирането на системите – 3	1.2.3.1. Публикувана официално система за провеждане на изпитните процедури (вкл. Държавни изпити и дипломни защиты), за проверка и оценка на знанията и уменията на обучаемите – 1	Разгърнато обяснение на начините на проверка и оценка на знанията на обучаемите в съответна наредба или в друг подобен документ. Анкети относно обективността на оценяване, относно спазването на правилата за провеждане на изпитните процедури. Резултати от периодични (най-малко един път годишно) проверки на контролните органи.	1
			1.2.3.2. Административен контрол по поддържане на системите – 2	Наличие на структура или на длъжности с ясно определени функции по поддържане на системите във ВУ	0.8
				Неограничен достъп до условията за действие на обявените системи на хартиен или на електронен носител	0.6
				Фиксирано е, че обучаемите имат право да се информират за мотивите относно получена оценка, включително и за текущите	0.6
		1.2.4.	1.2.4.1.	Самостояте-	0.5

		Периодично се оценяват и огласяват резултатите от действието на системите, като се взема предвид и студентското мнение – 1	Обсъждане на състоянието на системите не по-малко от един път годишно – 0.5	лен или включен в по-голяма форма документален отчет на състоянието на системите не по-рядко от един път годишно	
			1.2.4.2. Осигурена възможност за отчитане на мнението на студентите – 0.5	Място в периодичните анкети със студентите на въпроси относно действието на системите. Отчитане на мнението на студентите в документалния отчет относно системите	0.5
	1.3. ВУ изгражда система за наблюдение, оценяване, поддържане и усъвършенстване на качеството на обучение – 8	1.3.1. Изградени са структури и са разработени вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на студентите включително до тяхната професионална реализация – 5	1.3.1.1. Ясен възглед на ВУ за качеството на обучението – 0.5	Освен в мисията на ВУ, въпросът за качеството на обучението е предмет на специален текст (наредба, част от наредба или друг официален документ, задължителен за ВУ), в който са посочени елементите на качеството, както и структурите за неговата поддръжка и контрол	0.5
			1.3.1.2. Функционираща система за поддържане на качеството на обучението във ВУ – 4	Индивидуално планиране на труда на университетските кадри според техните функционални задължения и отчитането му всеки	1.5

				семестър	
				Обвързване на възнагражденията на преподавателския състав с постигнатите резултати.	1.5
				Официално установен ред за атестиране и самоатестиране на преподавателите	1
			1.3.1.3. Функционираща система за вътрешен контрол за качеството на обучението във ВУ – 0.5	Структура, длъжност или функционални задължения, предназначени да поддържат и контролират качеството на обучението във ВУ	0.5
		1.3.2. Периодично се оценяват и огласяват резултатите от функционирането на системата, включително от вътрешни и външни одити, и се предприемат действия за нейното усъвършенстване – 3	1.3.2.1. Преценка за състоянието на качеството на обучението във ВУ – 1	Извършени вътрешни и външни одити и огласени резултати от тях в сайта на ВУ	0.5
				В годишните отчетни документи на ВУ има раздел за качеството на обучението през отчетния период	0.2
				Най-малко един път на семестър се прави преглед на дейността на системата за контрол на качеството на обучението във ВУ	0.3
			1.3.2.2. Повишаване на качеството на обучение във ВУ и усъвършенстване на системата за	Предприети официално, санкционирани и огласени мерки за подобряване на качеството	2

			контрол на качеството на обучението във ВУ – 2	на обучението във ВУ в резултат от отчитане на състоянието му след семестъра, след учебната година или след одит, акредитация или след акредитационен контрол	
1.4. ВУ създава необходимите условия за подпомагане на обучението и развитието на студентите – 6	1.4.1. Създадени са условия за информиране и ориентиране на студентите за възможностите, които ВУ предоставя за изграждането им като специалисти – 1	1.4.1.1. Достъпни до студентите информационни източници относно предлаганите от ВУ обучения и възможности за развитие – 1		Учебните програми на дисциплините, включени в учебния план, съдържат очакваните компетенции и умения, които студентите ще имат след завършване на обучението	0.3
				Пълен достъп на студентите и на кандидат-студентите до програмите за обучение във ВУ	0.3
				Задължително компенсиране на пропуснати занимания по установен във ВУ ред	0.4
	1.4.2. Осигурен е свободен достъп до административното обслужване, до библиотечните фондове, до допълнителните форми на езиковото и на компютърното обучение, до базите за спортна и художествено-	1.4.2.1. Оптимално административно обслужване – 1		Пълно работно време на администрацията и свободен достъп до административните служби	0.2
				Атестиране на служителите от администрацията и контрол	0.3

		творческа дейност – 3		върху тяхната дисциплина	
				Дял на учебно-поддържаните административни услуги в общия обем от административни дейности	0.5
			1.4.2.2. Достъп до библиотечни фондове, възможност за работа с компютри, специални кабинети и лаборатории – 2	Брой на работни места за студенти и докторанти в библиотеки, компютърни зали и кабинети. Дял на оборудваните с компютри.	2
		1.4.3. Създадени са условия за подпомагане на обучението и интегрирането на студентите в неравностойно положение – 2	1.4.3.1. Установени практики по подпомагане на студенти в неравностойно положение – 2	Фондове за развитие на ВУ, включващи подпомагане на студенти в неравностойно положение	1
				Оборудване на територията на ВУ с подобрения, които позволяват на хората в неравностойно положение да се обучават като останалите студенти	1
	1.5 Състояние на професионалните направления и специалности от регулираните професии във ВУ - 5	1.5.1. Акредитирани професионални направления и специалности от регулираните професии -5	1.5.1.1 Оценки за професионални направления и специалности от регулирани професии -5	В решенията на постоянните комисии и Акредитационния съвет на НАОА	5
2.А Научно-изследователска дейност на висшето	2.1.А ВУ организира, поддържа и развива научноизследователската	2.1.1.А. Осигурява се включване на преподавателите в изпълнението на	2.1.1.1.А. Възможности за включване на преподавателите в изследователска дейност – 5	Официално приет ред за включване на преподавателите в изследователска	1

² Всяко посочено число е максимално възможното за съответната сфера и критерии.

училище – 30 ²	дейност на академичния състав – 19	изследователски проекти в основните звена на ВУ и изследователските му структури – 5		дейност				
				Планирана такава дейност в семестриалните и годишните изисквания към всеки преподавател	4			
	2.1.2.А. Поддържа се научноизследователската активност на академичния състав – 10		2.1.2.1.А. Условия за научноизследователска дейност на преподавателите. Официално публикувани приоритети и цели на научноизследователската дейност съобразно спецификата на ВУ – 0.5	2.1.2.1.А.	Официално обявена структура или длъжност или функции за гарантиране на тази дейност във ВУ	0.3		
					Годишни планове на ВУ за тази дейност и тяхното изпълнение	0.2		
				2.1.2.2. А.	Финансова политика за развитие на научноизследователската дейност във ВУ – 2.5		Относителни дялове на финансиране от договори с външни възложители от страната и чужбина през последните 5 години	2.5
							2.1.2.3.А	Научноизследователската активност на преподавателите на първи ОТД (ПОТД) – 7
	Учебници и учебни помагала, включително и на електронен носител, на един	2						

				преподавател на ПОТД през последните 5 години	
				Относителен дял на научни публикации в чужбина на преподавателите на ПОТД през последните 5 години	1
				Брой на рецензии, отзиви, цитати и други на преподаватели на ПОТД у нас и в чужбина през последните 5 години	1
		2.1.3.A. Периодично се анализират и оценяват резултатите от научноизследователската дейност и се определят приоритетите – 4	2.1.3.1.A. Контрол върху научноизследователската активност на преподавателите – 2	Официални отчети на тази дейност в годишните оценки за дейността на ВУ	0.5
				Свързване на изискванията към преподавателите за този тип дейност с тяхното заплащане в установено от ВУ процентно отношение, което зависи от степента на изпълнение на изискванията	1.5
				2.1.3.2.A. Публичност на научноизследователската дейност на преподавателите – 2	Поддържане на собствени възможности за публикуване (фондове за поощряване, печат, интернет носители), както и поддържане

				на договорни отношения с външни партньори	
				Организиране на извънаудиторни дейности във ВУ, както и периодични публични събития за популяризиране на продукцията на преподавателите от ВУ	1
	2.2.А ВУ организира, поддържа и развива научно-изследователската дейност на студенти и докторанти – 6	2.2.1.А. Осигурява се включване на студентите и докторантите в изпълнението на изследователски проекти в основните звена на ВУ и в изследователските му структури – 6	2.2.1.1. А. Възможности за включване на студентите и докторантите в изследователската дейност – 2	Официално приет ред за включване на студентите и докторантите в изследователската дейност	1
				Планирана такава дейност в основните звена на ВУ и изследователските му структури	1
			2.2.1.2.А. Резултати от научноизследователската дейност на студентите и докторантите – 4	Относителен дял на студентите и докторантите, участници в национални и международни изследователски проекти на ВУ през последните 5 години	1,5
				Относителен дял на студентите и докторантите, участници в научни форуми (конференции, симпозиуми и др.), спрямо	1,5

				общия брой на обучаемите през последните 5 години	
				Относителен дял на публикациите на студенти спрямо публикациите на ВУ	1
	2.3.А ВУ поддържа на високо професионално равнище научно-изследователската дейност – 5	2.3.1. А. Следват се световните стандарти на научноизследователската дейност – 5	2.3.1.1. А. Качествени публикации и продукции – 3	Практика за проверка и констатиране на случаи на преписване от студенти, докторанти или преподаватели	1
				Дял на научно рецензираните публикации от общия брой на публикациите	1
				Публикуване след задължителна корекция и граматическа редакция	1
			2.3.1.2.А. Съблюдаване на авторското право – 2	Защитена е интелектуалната собственост на резултатите от научноизследователската дейност	1
				Във ВУ се използват закупени официално софтуерни продукти	1

2. Б Научно-изследователска, художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност – 30³	2.1.Б ВУ организира, поддържа и развива научноизследователска, художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност на академичния състав – 19	2.1.1. Б. Осигурява се включване на преподавателите в изпълнението на изследователски, художествено-творчески и други проекти в основните звена на ВУ и изследователските му структури – 5	2.1.1.1.Б. Възможности за включване на преподавателите в изследователска и/или художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност – 5	Официално приет ред за включване на преподавателите в изследователска и художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност	1
				Планирана такава дейност в семестриалните и годишните изисквания на всеки преподавател	4
	2.1.2.Б. Поддържа се научноизследователска, художествено-творческа активност на академичния състав – 10	2.1.2.1. Б. Условия за научноизследователска, художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност на преподавателите. Официално публикувани приоритети и цели на научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност, съобразно спецификата на ВУ - 0,5	2.1.2.2.Б. Финансова политика за развитие на научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност във ВУ – 2.5	Официално обявена структура или длъжност или функции за гарантиране на тази дейност във ВУ	0.3
				Годишни планове на ВУ за тази дейност и тяхното изпълнение	0.2
		2.1.2.3.Б.	Относителни дялове на финансиране от договори с външни възложители от страната и чужбина през последните 5 години	2.5	
		Научни	3		

³ Отнася се до висши училища, които обучават студенти в областта на изкуствата и спорта (професионално направление 7.6. Спорт, област на висшето образование 8.Изкуства и специалност от регулираните професии Архитектура - от Класификатора на областите на висшето образование и професионални направления).

			<p>Научноизследователска, художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност на преподавателите на първи ОТД (ПОТД) – 7</p>	<p>публикации, включително и на електронен носител (монографии, студии, статии, художествени и изпълнителски продукции) на един преподавател на ПОТД през последните 5 години</p>	
				<p>Учебници и учебни помагала, включително и на електронен носител, на един преподавател на ПОТД през последните 5 години</p>	2
				<p>Относителен дял на научни публикации, художествени и изпълнителски продукции в чужбина на преподавателите на ПОТД през последните 5 години</p>	1
				<p>Публични рецензии, отзиви, цитати, отличия, външни оценки и художествени критики на преподаватели на ПОТД у нас и в чужбина през последните 5 години</p>	1
		<p>2.1.3.Б. Периодично се анализират и оценяват резултатите от научноизследо-</p>	<p>2.1.3.1.Б. Контрол върху научноизследователската, художественотворческата,</p>	<p>Официални отчети на тази дейност в годишните оценки за дейността на</p>	0.5

		вателската, художествено-творческата изпълнителска и спортна дейност и се определят приоритетите – 4	изпълнителската и спортната активност на преподавателите – 2	ВУ	
				Свързване на изискванията към преподавателите за този тип дейност с тяхното заплащане в установено от ВУ процентно отношение, което зависи от степента на изпълнение на изискванията	1.5
			2.1.3.2.Б. Публичност на научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност на преподавателите – 2	Поддържане на собствени възможности за публикуване (фондове за поощряване, печат, интернет носители за реализацията на научно-изследователските, художествено-творческите и изпълнителските продукции), както и поддържане на договорни отношения с външни партньори	1
				Организиране на извънаудиторни дейности във ВУ, както и периодични публични събития за популяризиране на продукцията на преподавателите	1

				лите от ВУ	
	2.2.Б ВУ организира, поддържа и развива научно-изследователската, художествено-творческата, изпълнителска и спортна дейност на студенти и докторанти – 6	2.2.1.Б. Осигурява се включване на студентите и докторантите в изпълнението на изследователски, художествено-творчески, изпълнителски и спортни проекти в основните звена на ВУ и в изследователските му структури– 6	2.2.1.1.Б. Възможности за включване на студентите и докторантите в научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност – 2	Официално приет ред за включване на студентите и докторантите в научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност	1
Планирана такава дейност в основните звена на ВУ и изследователските му структури (институти, сектори, центрове, отдели, лаборатории, групи, ателиета и др.)				1	
2.2.1.2.Б. Резултати от научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност на студентите и докторантите – 4			Относителен дял на студентите, участници в национални и международни научноизследователски, художествено-творчески, изпълнителски и спортни дейности и проекти на ВУ през последните 5 години	1,5	
				Относителен дял на студентите, участници в научни форуми, художестве-	1,5

				но-творчески, изпълнителски и спортни прояви на студентите и докторантите през последните 5 години	
				Относителен дял на публикациите, художествено-творческите, изпълнителските и спортните постижения на студентите и докторантите спрямо публикациите на ВУ	1
	2.3.Б ВУ поддържа на високо професионално равнище научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност – 5	2.3.1.Б. Следват се световните стандарти на научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност – 5	2.3.1.1.Б. Качествени публикации, продукции и спортни резултати – 3	Практика за проверка и констатиране на случаи на преписване от студенти, докторанти или преподаватели.	1
				Дял на научно рецензираните публикации от общия брой на публикациите	1
				Публикуване след задължителна корекция и граматическа редакция	1
			2.3.1.2.Б. Съблюдаване на авторското право – 2	Защитена е интелектуалната собственост на резултатите от научноизследователската и художествено-творческата дейност	1

				Във ВУ се използват закупени официално софтуерни продукти	1
3. Управление на висшето училище – 25	3.1. ВУ има изградена цялостна организация за ръководство на образованието и научната дейност – 5	3.1.1. Изградена е организационно-функционална структура за управление; разработени, приети и публикувани са правилници за устройството и дейността на ВУ и неговите звена – 2	3.1.1.1. Нормативни актове – 1	Документи на ВУ, отнасящи се до мисията, политиката, структурата, реда на функциониране, осигуряването и контрола на образователния процес	1
			3.1.1.2. Организационни разпоредби – 1	Официални стандарти, основани на нормативните документи, с които се уреждат основните процедури и практики на ВУ, като хабилитации и защиты на докторски дисертации, разработване на програми, кандидатстване пред фондове, преминаване на стажове и др.	1
		3.1.2. Периодично се обсъжда ефективността на структурите и дейността им с оглед развитието на ВУ – 3	3.1.2.1. Анализи на състоянието на ВУ и обосновани предложения във вид на различни политики за неговото усъвършенстване и развитие – 3	Текстове в обобщаващи и отчетни документи най-вече от работата на ръководния орган на ВУ	1
				Контрол по отношение на предприетите мерки и отчитане на резултатите от тях	2
	3.2 ВУ осигурява	3.2.1. Изградена е организация	3.2.1.1. Установен ред за	Има официален	0.4

	професионалното равнище, квалификацията и развитието на академичния състав – 10	(структури и нормативна база) за поддържане и развиване на професионалната квалификация и академичната кариера на преподавателския състав на ОТД – 1	развитие на професионалната квалификация и академичната кариера на преподавателите на ОТД във ВУ – 0.4	документ на ВУ във вид на наредба (правилник), който урежда въпросите, свързани с условията, изискванията и реда на развитие на преподавателския състав на ОТД във ВУ		
			3.2.1.2. Кариерното развитие на преподавателя на ОТД във ВУ е неразделна част от неговия статут и е публично достъпно – 0.6	Във ВУ се поддържа база данни за протеклите в рамките на ВУ промоции, защиты и курсове по повишаване на квалификацията на преподавателите на ОТД	0.3	
				Достъпът до тази база данни е открит и се поддържа в информационните масиви на ВУ	0.3	
			3.2.2. Осигурен е нормативният минимум от хабилитирани преподаватели на ОТД – 8	3.2.2.1. Хабилитирани преподаватели във ВУ на първи ОТД – 6	Дял (в %) на хабилитираните преподаватели	От 70 до 80 – 2
					на първи ОТД, които четат лекционни курсове	От 81 до 90 – 3 Над 91 – 4
					Средна възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове	До 55 г. – 2 До 65 г. – 1

		3.2.2.2. Хабилитирани преподаватели във ВУ на втори ОТД – 2	Дял (в %) на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове	До 30 - 1.4 От 31 до 50 – 0.8 Над 51 – 0.4	
			Средна възраст на хабилитираните преподаватели на втори ОТД, които четат лекционни курсове	До 55 г. – 0.6 До 65 г. – 0.2	
	3.2.3. Осигурена е приемственост на преподавателския състав, включително чрез обучаване на докторанти и специализанти – 1	3.2.3.1. Докторанти и специализанти във ВУ – 1	Има работеща система за обучение на докторанти и специализанти (център или други структури)	1	
	3.3 ВУ управлява и развива материално-техническата и информационната база, необходима за учебно-образователната, научно-изследователската и художествено-творческата дейност – 10	3.3.1. Изградена е и се усъвършенства материално-техническата база за обучение и изследователска дейност в съответствие със спецификата на ВУ – 7 :	3.3.1.1. Изграденост на собствена материално-техническата база – 7	Достатъчна ⁴ аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост в кв.м. на 1 студент (средно приравнен брой)	3
				Достатъчен брой работни места за аудиторна и лабораторна работа на 100 студенти (средно приравнен брой)	2
				Достатъчна лабораторна площ за изследователска дейност в кв.м. на 1 преподава-	2

				тел на ОТД	
		3.3.2. Изградена е и се усъвършенства информационната база за обучение и изследователска дейност в съответствие със спецификата на ВУ – 3	3.3.2.1. Изграденост на информационната база във ВУ: - библиотека - компютърна база - Информационни центрове - компютърна система за управление на административната и учебната дейност - център за дистанционно обучение (при акредитация на дистанционни програми) – 3	Достатъчно площ (кв.м.) на компютърни зали за обучение на 100 студенти (средно приравнен брой)	0.5
				Достатъчен брой места в библиотеката на 100 студенти (средно приравнен брой)	0.5
				Достатъчен брой места в информационните центрове (компютърни и интернет зали и др.) на 100 студенти (средно приравнен брой)	0.5
				Наличие на софтуер с учебни и други информационни материали, достъпни за студентите и преподавателите. Наличен е безжичен интернет.	0.5
				Достатъчен относителен дял на новопостъпилите библиотечни единици на хартиен и електронен носител през последните 5 години	0.5

⁴ Средно приравненият брой се прилага като мотив към избраната от експерта оценка.

				Достатъчен брой компютри на 100 студенти (средно приравнен брой)	0.5
4. Конкуреноспособност на висшето училище (адаптивност към средата) – 15	4.1 Новаторски практики във ВУ – 5	4.1.1. Политика на нововъведения – 3	4.1.1.1. Представяне на иновационни резултати – 1	Поддържа се организирането и участието в научни и художествено-творчески форуми у нас и в чужбина за представяне на резултатите от научноизследователската и художествено-творческата дейност	0.5
				Разпространени са в подходяща форма научноизследователски и художествено-творчески постижения от обществен, научен и приложен интерес	0.5
			4.1.1.2. Иновационни изследвания – 2	Във ВУ са утвърдени практики за поощряване на иновационни изследвания в различен изследователски формат – от индивидуални до интердисциплинарни групи с постоянен или временен състав	2
			4.1.2 Култура на	4.1.2.1. Съвременни	Използвана съвременна

		нововъведения – 2	методи и форми на обучение – 1	литература за нуждите на обучението. Относителен дял на литературните източници от последните 5 години в общия обем на литературните източници в отделни програми, избрани на произволен принцип. Използване на интерактивни форми на мултимедийни продукти	
			4.1.2.2. Актуалност на предлагания учебен материал – 1	Достатъчен дял на учебните курсове, създадени през последните 3 години по отношение на общото количество курсове в произволно избрани програми	0.6
				Включват се резултати от научноизследователската (художествено-творческата) дейност в учебния процес	0.4
	4.2. Контакт на ВУ с неговата среда – 5	4.2.1. Изучаване на конкурентната среда на ВУ – 1.5	4.2.1.1. Анализ на средата и формиране на адекватна политика на ВУ – 2	Наличие на оценки на конкурентната среда в периодично изготвяните отчетни документи	0.8

				на ръководството на ВУ	
				Поддържане на база от сравнителни данни за интереса към специалността на входа за всяка година в рамките на професионалното направление с отчитане на мястото на ВУ в него	0.7
		4.2.2. Контакти с работодателите и с представителите на практиката – 2	4.2.2.1. Познаване на състоянието на пазара на труда – 1	Изучава се състоянието на пазара на труда и тенденциите на промените в него	0.5
				Използване на статистически данни при планиране на политиката на ВУ за ориентиране на студентите и докторантите при избор на образователни програми и изследователски теми	0.5
				4.2.2.2. Познаване на становищата на работодателите – 1	Поддържат се контакти с работодателите и са развити форми за подготовка на професионалната реализация на студентите (курсове, стажове, центрове за кариерно развитие,

				предварителни договори и др.)	
				Поддържат се договорни отношения с външни партньори с цел прилагане на резултатите от научно-изследователската, художествено-творческата дейност	0.5
		4.2.3. Познаване на състоянието на реализацията на завършилите студенти и докторанти – 1.5	4.2.3.1. Сведения за реализацията – 1.5	Налице е поддържана база данни за реализацията на завършилите студенти след една, три и пет години от завършването, която отчита реализацията по 8 показателя – заети пряко в специалността, заети непряко в нея, заети в несвързана със специалността област, изследователи, преподаватели, незаети и др.	1
				Поддържа се системата на алумни	0.5
	4.3. Национални и международни позиции и възможности на ВУ – 5	4.3.1. Участия на преподаватели, на докторанти и студенти – 1.5	4.3.1.1. Участие на преподаватели от ВУ на ОТД в национални и международни образователни и изследователски проекти – 1	Достатъчен относителен дял на преподавателите във ВУ, участвали в национални	0.5

				проекти за последните 5 години	
				Достатъчен относителен дял на преподавателите във ВУ, участвали в международни проекти за последните 5 години	0.5
			4.3.1.2. Обмен на преподаватели, студенти и докторанти с други ВУ и организации в чужбина – 0.5	Достатъчен брой творчески командировки и специализации в чужбина през последните 5 години на един преподавател	0.25
				Достатъчен относителен дял на студенти (бакалаври и магистри) и докторанти, обучаващи се по европейските програми за обмен на студенти и докторанти	0.25
		4.3.2. Международна активност – 1.5	4.3.2.1. Изградена е организация за поддържане и развитие на сътрудничеството с други ВУ и организации – 1.5	Достатъчно съвместни образователни програми от типа бакалавърски, магистърски и докторски	0.5
				Разпознаване и признаване на чуждестранните партньори	0.5
				Достатъчно се поддържа и се разширява	0.25

				участието на преподавателите от ВУ в международни образователни и изследователски проекти	
				Създадена е организация за привличане, прием и адаптиране на българските и чуждестранни студенти и докторанти	0.25
		4.3.3 Научно обслужване на бизнеса и държавата – 2	4.3.3.1 Проекти и резултати от научното обслужване на бизнеса и държавата – 2	Налице са договори за научното обслужване на бизнеса и държавата	2

В изпълнение на чл. 77, ал. 3 от ЗВО преподавателите по чл. 111 от КТ представят декларация по образец (Приложение 1)

Приложение 1

ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаният.....

.....,

ЕГН.....

работещ по чл. 67 от КТ в

.....

Декларирам, че в изпълнение на чл. 77., ал. 3. от ЗВО ще участвам в акредитацията и на

.....,

където работя по чл. 111. от КТ.

Декларирам, че в акредитацията ще участвам с публикации съгласно приложения списък:

Дата:.....

Подпис:.....